

1. Veien til en grønnere, varmere og skapende by med plass til alle

Oslo er en av Europas raskest voksende byer og kan få nesten 200 000 nye innbyggere de neste 20 årene. For å møte veksten kreves det en ny retning for Oslo. Byrådet fører en politikk for det grønne skiftet og en tryggere og varmere by, der barn får barnehageplass og unge får en utdanning som gjør dem i stand til å leve gode liv. Eldre skal kunne bo hjemme så lenge de ønsker det, og få pleie og omsorg når de trenger det.

Vår største byutviklingsoppgave er å legge til rette for nok boliger til en økende befolkning samtidig som vi reduserer de sosiale ulikhetene i byen. Kollektivtrafikken og sykkelveinettet bygges ut for å bedre transporttilbudet, redusere luftforurensingen og skape bedre bomiljø.

Mennesker med ulik bakgrunn skal ha like muligheter til å leve gode liv i Oslo. Vi legger derfor til rette for tidlig innsats. Vi utvider tilbudet med hjemmebesøk etter fødsel, bygger flere barnehageplasser og ansetter flere lærere i osloskolen. Vi legger også til rette for at det skapes flere arbeidsplasser og tryggere nærmiljø i byen vår.

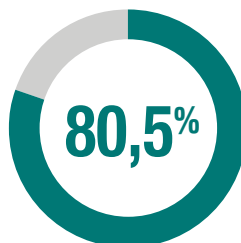
Dette budsjettet staker ut kursen for byrådets visjon om at Oslo skal bli en grønnere, varmere og skapende storby med plass til alle. For at enda flere barn skal få barnehageplass og at flere eldre skal få bo hjemme lengre med et godt tilbud, trenger kommunen økte inntekter. Derfor har Oslo kommune innført eiendomsskatt på bolig fra 2016.

Byrådets budsjettforslag for 2017 er på totalt 67,4 mrd. Driftsbudsjettet er på 54 mrd., mens 13,4 mrd. er foreslått satt av til investeringer.

Budsjettforslag, totalt:

67,4 mrd.

Driftsbudsjettet:

54 mrd.

Investeringsbudsjettet:

13,4 mrd.

300 mill.

til å gjøre fjorden ren for miljøgifter

50 %

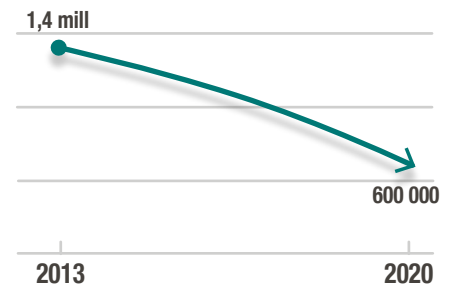
reduksjon av klimautslipp
i økonomiplanperioden

60 km

sykkelveier, sykkelfelt og bilfrie gater
i økonomiplanperioden

Nedgang i klimautslipp fra 1,4 mill. tonn i 2013,
til 600 000 tonn CO₂-ekvivalenter innen 2020:

En grønnere by

Byrådets mål er at Oslo skal bli Europas miljøhovedstad. Det innebærer at klimautslippene må halveres innen 2020 og NOx-utslippene skal reduseres med 60 prosent innen 2022. Gjennom dette budsjettet settes det inn klimatiltak i alle sektorer. Dette arbeidet skal ikke overlates til noen andre, et annet sted eller til en annen tid. Oslos innbyggere skal oppleve et levende bilfritt byliv, flere grøntområder, renere luft, flere sykkelveier og enda bedre kollektivtransport.

Innenfor satsingsområdet «Grønnere by» prioriterer byrådet følgende i økonomiplanperioden:

Bilfritt byliv

Byrådet vil ha en mer levende by. En by hvor menneskene, ikke bilen, står i sentrum – hvor det er mer plass til barn som leker, grønne pustehull, sykkelveier, utekonserter og skateramper. Byrådet har derfor opprettet prosjektet Bilfritt byliv. Målsettingen er å skape bedre bymiljø og økt byliv, og at sentrum gjøres bilfritt innenfor Ring 1 i løpet av bystyreperioden. For 2017 er det satt av 26,5 mill. på driftsbudsjettet til arbeid med prosjektet, og en investeringsramme på 20 mill.

42 klimatiltak

Byrådet legger i år for første gang frem et klimabudsjett for Oslo kommune (se kapittel 2). Klimabudsjettet har 42 tiltak som samlet vil bidra til å redusere Oslos klimautslipp fra 1,4 mill. tonn i 2013, til 600 000 tonn CO₂-ekvivalenter innen 2020. Tiltakene som gir størst utslippskutt er et forutsatt statlig forbud mot oljefyr fra 2020, karbonfangst- og lagring på Klemetsrudanlegget, samt tiltak for å redusere utslippene fra biltrafikk, bygg og anlegg og varetransport. Klimaretaten ble opprettet i juli 2016 og er kommunens sentrale fagmiljø i klimapolitikken. Byrådet foreslår å sette av 55,3 mill. på etatens driftsbudsjett til gjennomføring av klimastrategien i 2017.

Byrådet vil gjøre det lettere for innbyggerne å ta klimavennlige valg. Derfor vil byrådet trappe opp støtten til utfasing av oljefyr, energisparetiltak, bytte til rentbrennende vedovner, og pilotordninger som støtte til utslippsfri anleggsdrift med mer. Byrådet har derfor foreslått 60 mill. i tilskudd som finansieres av klima- og energifondet.

Det største enkeltutslippet av CO₂ i Oslo kommune kommer fra forbrenningsanlegget på Klemetsrud. Byrådet vil jobbe aktivt for å sikre at staten velger renseanlegget på Klemetsrud som pilotprosjekt

for karbonfangst og -lagring. Det er avgjørende for å nå målet om 50 prosent reduksjon i Oslos klimautslipp innen 2020.

Satsing på kollektiv, sykkel og gange

Byrådet vil legge til rette for at innbyggerne kan velge klimavennlige transportmidler i hverdagen. Oslo skal bli en trygg sykkelby. Byrådets mål er at sykkelens andel av hverdagsreiser skal øke fra 8 prosent i dag til 16 prosent innen 2020. Det skal bygges 60 km sykkelveier, flere sykkelfelt og det skal etableres bilfrie gater i løpet av bystyreperioden. Kommunen er godt i gang med å rulle ut byrådets plan for åtte prioriterte sentrumsruter for sykkel. Byrådet foreslår i 2017 en videre opptrapping av driftsmidler for sykkelveinettet.

Byrådet vil redusere bilbruken i Oslo med 20 prosent i løpet av bystyreperioden. For å styrke kollektivtilbudet foreslår vi en realvekst i driftstilskuddet til kollektivtransporten med 72,5 mill. til 1,84 mrd. i 2017. Samtidig startes innfasing av utslippsfri kollektivtransport med de første el-bussene på Oslos veier i 2017.

Gjennom reforhandlet avtale om Oslopakke 3 er det sikret en betydelig vekst i inntekter til å finansiere ny infrastruktur for kollektivtransporten. I 2017 starter arbeidet med nytt signal- og sikringsanlegg på t-banen. Opprusting av trikkenettet fortsetter. Forprosjekt for Fornebubanen er igangsatt, og planlegging av ny sentrumstunnel på t-banen er i gang. I økonomiplanperioden vil også 93 prosent av bompengene som skal brukes i Oslo, til sammen om lag 8 mrd., gå til satsing på kollektiv, sykkel og gange.

Renere Indre Oslofjord

Byrådet vil fortsette arbeidet med å rydde opp i Indre Oslofjord og å legge bedre til rette for friluftsliv på og rundt øyene. Byrådet foreslår at det til sammen settes av 300 mill. til å sikre det gamle avfallsdeponiet på Langøyene. Halvparten av dette finansieres over renovasjonsgebyrene, og arbeidet settes i gang i 2017. Byrådet vil samtidig knytte blant annet Langøyene og Hovedøya til vann- og avløpsnett.

100

nye årsverk i eldreomsorgen i 2017

100

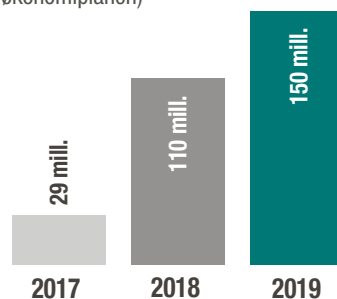
nye omsorgsboliger for mennesker med tidlig utviklet demens

20 mill.

til skolehelsetjenesten i økonomiplanperioden

Mer til bydelene:
(økning i forhold til den vedtatte økonomiplanen)

En varmere by

Byrådets mål er at Oslo skal være en trygg by å bo i for alle. Enkeltmenneskers opplevelse av ensomhet og utenforskap skal reduseres og levekårsforskjeller skal utjevnes. Barn og familier som trenger støtte skal få det så tidlig som mulig i livet. Folk som trenger hjelp for å klare seg i hverdagen skal få tidlig og nødvendig bistand slik at de kan bo trygt hjemme. De som mottar hjelp skal ha god innflytelse på tjenestenes innhold ut fra hva som er viktig for dem i deres livssituasjon.

Innenfor satsingsområdet «Varmere by» prioriterer byrådet følgende i økonomiplanperioden:

Mer hjemmebasert omsorg

Om noen år vil befolkningen bestå av en stadig større andel eldre. Stadig flere ønsker å bo hjemme, så lenge de kan bo trygt og ha et meningsfylt liv. Etterspørselen etter langtidsplass på sykehjem er synkende. Derfor ønsker vi å styrke hjemmetjenesten med 500 årsverk i økonomiplanperioden. For å gjøre bydelene bedre i stand til å yte god eldreomsorg foreslår vi å styrke bydelsøkonomien med totalt 439 mill. i økonomiplanperioden, herav 29 mill. i 2017, 110 mill. i 2018 og 150 mill. i 2019 og 2020. Dette skjer ved at byrådet foreslår å tilbakeføre deler av de kuttene til bydelene som er innarbeidet i vedtatt økonomiplan. I tillegg styrkes bydelsrammen slik at bydelene kan øke bemanningen i hjemmetjenesten med 100 årsverk i 2017. Vi foreslår også å legge inn investeringsmidler til 100 nye leiligheter i små bogrupper for mennesker med tidlig utviklet demens. Byrådet setter i tillegg av 10 mill. i 2017 til tiltak innenfor prosjektet Aldersvennlig by. Tiltakene skal legge til rette for at det skal bli enklere for eldre å kunne bevege seg rundt i byen og bruke kommunens tjenester på en god måte. For at også de som bor på institusjon skal få det bedre, settes det av 10 mill. årlig i økonomiplanperioden for å styrke kvaliteten på sykehjemmene.

Trygg start på barndommen

Barn som utsettes for omsorgssvikt i tidlig alder får ofte problemer senere i livet. Det er derfor viktig å jobbe forebyggende. Vi vil bidra til å skape en trygg og god start på barndommen og å styrke

foreldrenes mestringsevne. Byrådet ønsker å trappe opp prosjektet Nye familier til fire nye bydeler i 2017. Prosjektet sørger for at helsesøstre ved helsestasjonen i de utvalgte bydelene gjennomfører hjemmebesøk under svangerskapet og frem til barnet er to år. Den samme helsesøsteren vil også følge opp familien ved ordinære helsekontroller.

Styrking av skolehelsetjenesten

Skolehelsetjenesten er den viktigste forebyggende helsetjenesten for barn og unge. Byrådet mener det er behov for å styrke skolehelsetjenesten, og foreslår å øke bevilgningen med 5 mill. hvert år i økonomiplanperioden.

Tillitsbasert ledelse og åpenhetskultur

Byrådet ønsker å styrke samhandlingen mellom ledelse og ansatte og en bedre utnyttelse av medarbeideres kompetanse. Det vil gi en mer effektiv bruk av kommunens ressurser og bedre tjenester til innbyggerne. Byrådet vil arbeide for mer åpenhet, tilgjengelighet og styrket offentlighet, slik at innbyggerne får bedre forståelse for hvordan kommunen forvalter fellesskapets verdier.

784

nye barnehageplasser i 2017

35

ekstra lærere i 2017 for å øke lærertettheten 1.-4. trinn

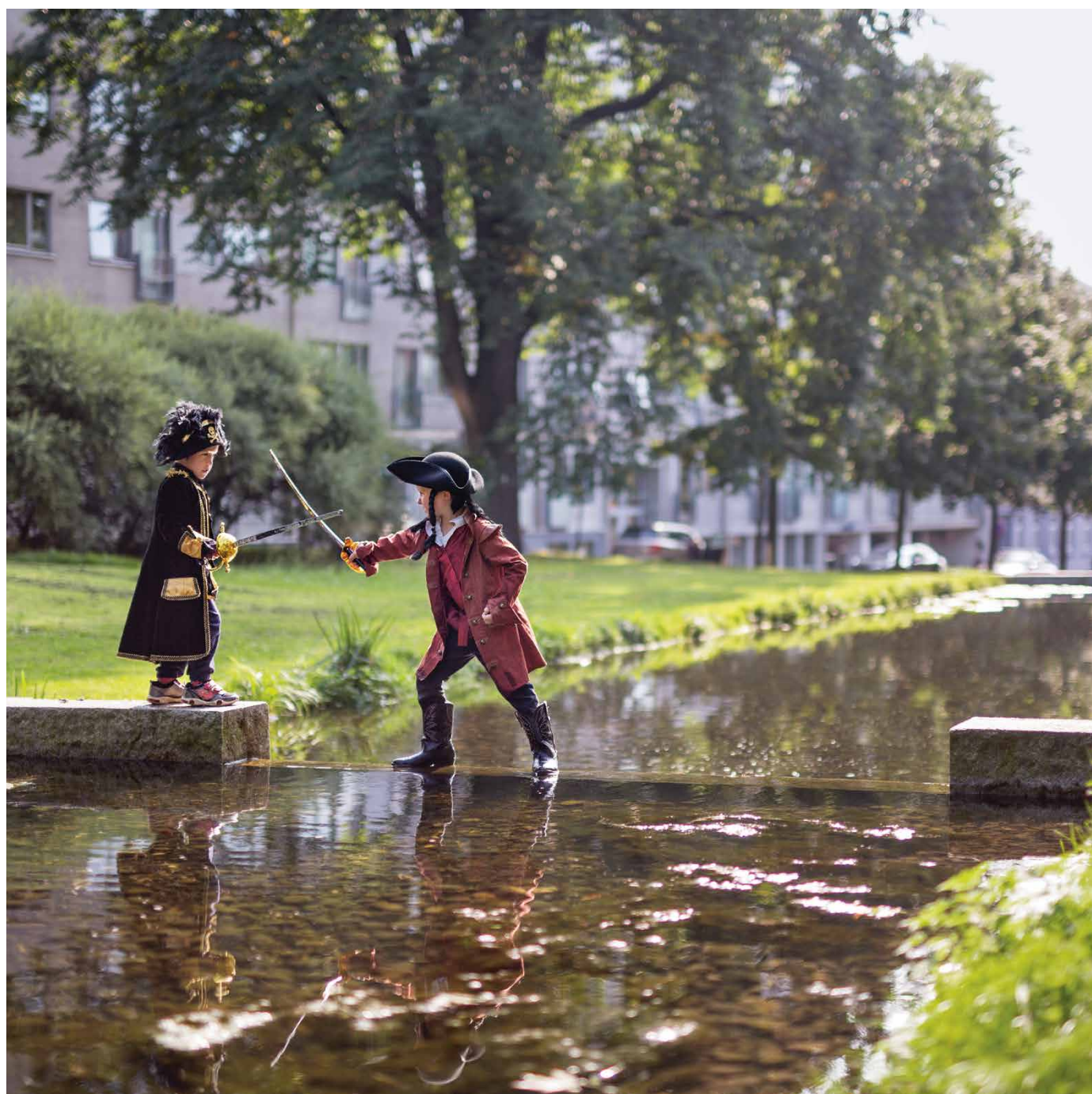
GRATIS

kjernetid i AKS i 5 bydeler fra 2017 for de yngste elevene

5800

nye skoleplasser i økonomiplanperioden

En skapende kunnskapsby

Byrådets mål er at barn og ungdom i Oslo skal få en utdanning som gjør dem i stand til å lykkes i sine egne liv. Barn over ett år skal få tilbud om en trygg barnehageplass som legger fundamentet for videre læring og mestring. Det skal bli mer læring i osloskolen og flere skal få lyst til å søke seg til yrkesfagene. Innsatsen for de som har utfordringer skal settes inn så tidlig som mulig i skoleløpet. Oslo skal spille på lag med byens kunnskapsmiljøer og være en motor for verdiskaping og teknologiutvikling.

Innenfor satsingsområdet «Skapende kunnskapsby» prioriterer byrådet følgende i økonomiplanperioden:

3000 nye barnehageplasser

Oslo er det fylket i Norge som har lavest dekningsgrad i barnehagen, og dekningsgraden er lavest i bydeler med høy andel innvandrerbarn. Byrådet har som mål at det skal være etablert 3000 nye barnehageplasser innen 2019, og har for 2017 satt av midler til 784 nye barnehageplasser.

Byrådet har lagt frem en strategi for kompetanse og rekruttering i barnehagen og en ny oslostandard for systematisk arbeid med språk. I budsjettet setter byrådet av 74,5 mill. i 2017 til oppfølging av strategien og oslostandarden. Dette inkluderer blant annet tiltak for kvalitet, språk og kompetanse i barnehagen. Byrådet utvider også tilbudet om gratis kjernetid i barnehagen i bydelene i Groruddalen.

Tidligere innsats i skolen

Byrådet fortsetter å styrke laget rundt de yngste elevene. Fra skolestart 2016 har seks osloskoler blitt styrket med fem lærerstillinger hver. I tillegg gis skolene ekstra støtte fra et tidlig innsats-team med fem erfarne lærere. I 2017 foreslår byrådet å utvide lærersatsningen, og setter av midler til ytterligere 35 nye lærere for å øke lærertettheten på de laveste trinnene.

Kompensasjonen for økning i elevtall til grunnskolene var frem til 2016 på kun 80 prosent, noe som har redusert handlingsrommet til skolene. Byrådet foreslår å øke kompensasjonen til 95 prosent i 2017, og 100 prosent fra 2018.

Kvalitetsløft i Aktivitetsskolen

Byrådet vil gi Aktivitetsskolen (AKS) i Oslo et kvalitetsløft, og la våren 2016 frem en egen strategi for utvikling i AKS. Økt kommunal finansiering gir økt deltakelse, som igjen kan gi et økonomisk handlingsrom for aktivitetsskolene til å utvikle seg i tråd med byrådets AKS-strategi. Byrådet fortsetter derfor opptrappingen av den kommunale finansieringen av AKS med 41 mill. på skoler med særlig lav deltakelse. Det innebærer at også skoler i bydel Bjerke kan gi tilbud om gratis kjernetid i AKS til elever på 1. trinn fra skolestart 2017. I tillegg utvides satsingen til å gjelde både 1. og 2. trinn i bydelene Alna, Stovner, Grorud og Søndre Nordstrand.

Yrkesfagreform

Bare én av fem elever søker yrkesfag i Oslo, og vi klarer ikke å utdanne nok fagarbeidere til å bygge byen videre. Byrådet legger derfor frem en yrkesfagreform, blant annet for å få flere til å velge yrkesfaglig utdanning. I budsjettet for 2017 er det foreslått satt av 5,6 mill. til å gjennomføre de første tiltakene i yrkesfagreformen.

By-økologisk innovasjonssenter

Byrådet setter av 4 mill. til å etablere et by-økologisk innovasjonssenter. Dette blir et kunnskaps- og innovasjonssenter og et møtested for bærekraftig byliv og arbeid med klimavennlig byutvikling.

Digitalisering og velferdsteknologi

Oslo kommune skal lede an i arbeidet med digitalisering og bruk av velferdsteknologi ved å tilby smartere, mer samordnende og universelt utformede tjenester. Vi skal bli enda bedre til å fange opp innbyggernes behov for digitale tjenester. Byrådet vil gjennomføre testing av velferdsteknologi i omsorgsboliger, med sikte på å bli ledende på bruk av dette. Byrådet vil høsten 2016 legge frem sak om hvordan bruk av lærings-teknologi kan gi mer og bedre læring for alle elever i osloskolen.

10 mill.

til satsing i området
Grønland/Vaterland i 2017

120 mill.

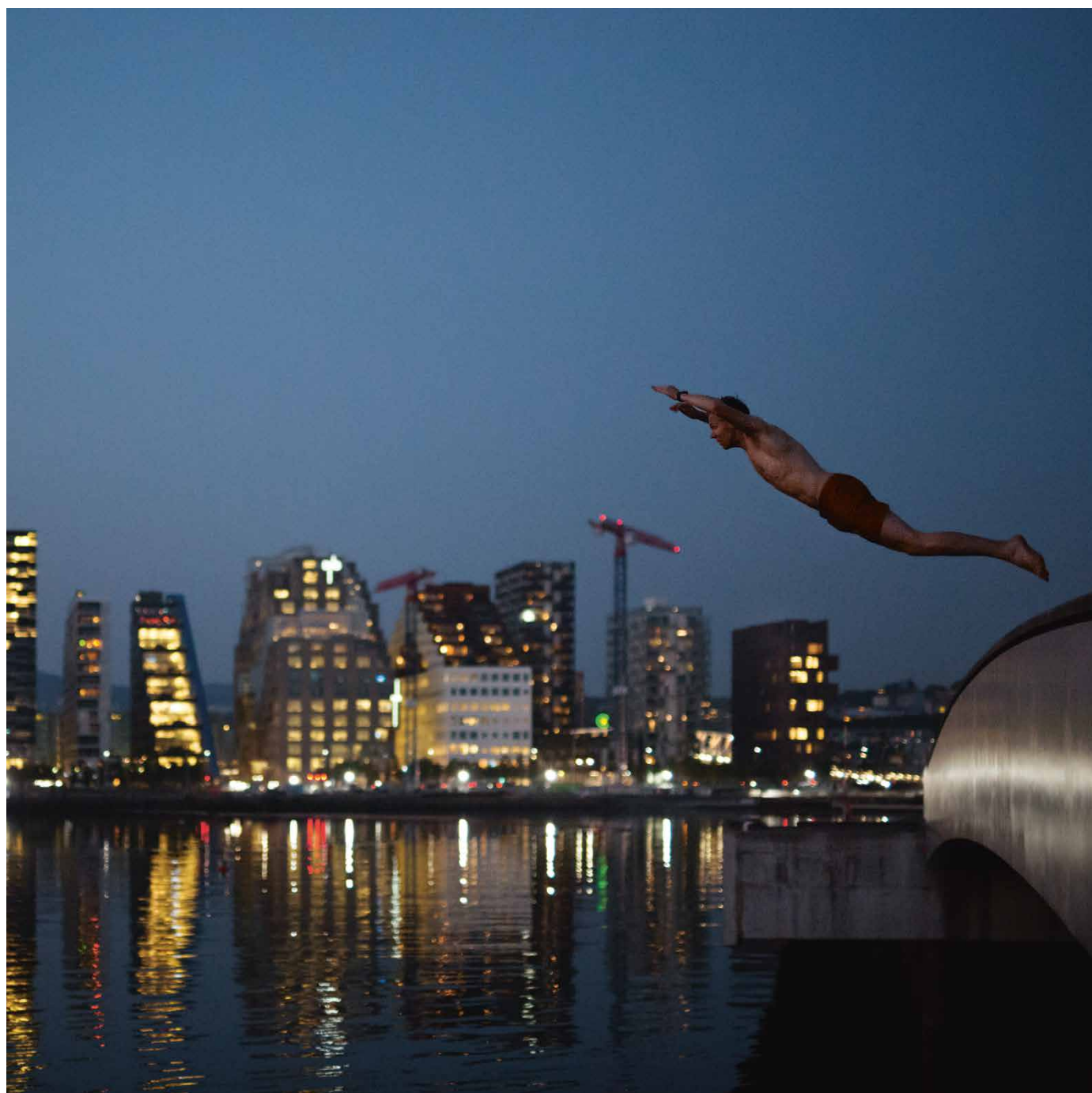
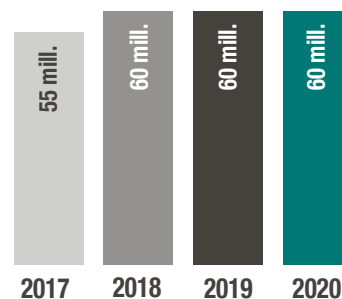
til økt satsing på friluftsliv
i økonomiplanperioden

4,1 mrd.

til investeringer i idrettsanlegg

Grørdalssatsingen:

En by med plass til alle

Byrådets mål er at det skal legges til rette for at ulike mennesker med ulik bakgrunn, økonomi og alder skal kunne bo og leve gode liv i Oslo. Flere og bedre boliger må bygges, nye områder skal oppgraderes og et variert arbeidsmarked må etableres i ulike deler av byen. Enda flere barn og unge skal ha mulighet til en aktiv fritid og arenaer å utfolde seg på gjennom kultur, frivillighet og idrett.

Innenfor satsingsområdet «Plass til alle» prioriterer byrådet følgende i økonomiplanperioden:

Økt tempo i boligbyggingen

Byrådet ønsker en klimavennlig byutvikling, og vil legge til rette for at flere boliger kan bygges høyere, tettere og langs kollektivknutepunkt. Lav boligproduksjon gjennom mange år, stor tilflytting og lavt rentenivå er noen av årsakene til det høye prisnivået på boliger. I gjennomsnitt reguleres det 2.600 boliger i året. Byrådet ønsker å øke dette tallet vesentlig fremover. En raskere boligproduksjon avhenger av tidlige kommunale rammeavklaringer og effektive saksbehandlingsprosesser. Byrådet foreslår å sette av 10 mill. i 2017 og 20 mill. årlig i resten av planperioden, for å øke takten på regulering av boliger. Forslaget åpner også for at kommunen kan drive mer aktiv kommunal boligplanlegging. Knapphet på arealer gjør det til en ekstra stor utfordring for kommunen å skaffe nok tomter til sosial og teknisk infrastruktur. Byrådet vil legge til rette for at barnehager, idrettsanlegg, byrom og annen infrastruktur er på plass når folk flytter inn i nye større boligområder. Strategisk tomte-kjøp er foreslått økt til 600 mill. årlig i kommende økonomiplanperiode.

Boliger for alle

Byrådet vil legge til rette for en balansert byutvikling med variasjon i boligtyper og -størrelser over hele byen. Også nyankomne asylsøkere og flyktninger skal få muligheten til å ha en trygg og god bosituasjon. Byrådet har innarbeidet midler til 200 nye boliger for flyktninger og vanskeligstilte i økonomiplanperioden.

Inkludering i arbeidslivet

Arbeidsdeltakelsen varierer mellom ulike grupper i byen og mellom bydeler. Arbeidsledigheten i enkelte grupper har stabilisert seg på et for høyt nivå. Byrådet vil få flere som står utenfor inn i arbeid, gjennom tiltak i samarbeid med blant annet næringsliv og kommunens arbeidsmarkedsbedrifter. Det foreslås avsatt 10 mill. årlig til dette. Tiltakene skal sørge for at arbeidsledige får arbeidserfaring og kompetanse som kan føre til varig arbeid.

Byrådet vil styrke arbeidet mot arbeidslivskriminalitet og sosial dumping. Overfor tjenesteleverandører og entreprenører vil vi stille krav om faste ansettelser, faglig kompetanse og språk. Dette underbygger et organisert arbeidsliv. Byrådet vil innføre en oslo-modell for et anstendig arbeidsliv, etablere en heltidskultur og øke antall lærlinger.

Forsterkning av områdesatsinger

Oslos innbyggere skal ha tillit og tilhørighet til det norske samfunnet, blant annet for å unngå fremvekst av parallellsamfunn. Groruddals-satsingen og Tøyenløftet skal ta utgangspunkt i lokalbefolkningens egne ønsker og behov. Byrådet ønsker å forsterke og etablere nye områdesatsinger i områder med særlige levekårsutfordringer. Det er foreslått satt av 235 mill. i økonomiplanperioden til en videreføring av Groruddals-satsingen, herav 55 mill. i 2017 og 60 mill. årlig i 2018-2020. Det foreslås også at det settes av 10 mill. i 2017 til en satsing i området Grønland/Vaterland.

Økt satsing på idrett og friluftsliv

Byrådet vil bygge og rehabilitere flere idrettsanlegg, slik at barn har gode muligheter til fysisk aktivitet. Sammen med budsjettet legger byrådet frem en behovsplan for idrett og friluftsliv. Det skal investeres 4,1 mrd. i idrettsanlegg i kommende økonomiplanperiode, og det settes av 120 mill. ekstra til en satsing på friluftsliv. Det settes blant annet av midler til bygging av Lillomarka Arena, Bestumkilen ro- og padlebane, Grorud flerbrukshall, fire nye kunstgressbaner og rehabilitering av fem kunstgressbaner. Byrådet øker også gjennomføringstakten og ferdigstiller landhockeybane/kunstisbane på Voldsløkka, Sagene klubbhus, Lambertseter flerbrukshall og Ekeberg servicebygg. I tillegg etableres det nye bad på Tøyen og Stovner, begge med planlagt byggestart i 2019. Åpningstidene ved Holmlia bad, Vestkantbadet og Tøyenbadet skal utvides. Øyene i Oslofjorden skal legges bedre til rette for publikum.